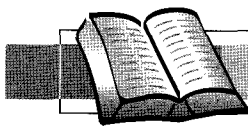

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Christus' blijdschap en kroon

...uit de baarmoeder des dageraads
zal U de dauw Uwer jeugd zijn.

Psalm 110:3c

Hoe wonderlijk verheven zijn de woorden door David hier gesproken! We zouden in onze dwaasheid zeggen dat het wel wat té verheven is. Waarom zo moeilijk? 't Kan toch best wat eenvoudiger? Maar bedenk dat David op een bijzondere wijze verlicht en geleid werd door de Heilige Geest, Markus. 12:36. De zaken die hij hier vertolkt, zijn als gouden appelen. En de Heilige Geest Zelf draagt zorg voor zilveren gebeelde schalen.

De sierlijkheid van de vorm staat hier dus niet op zichzelf. Nee, het is dienstbaar aan de uitnemende inhoud en een eenheid daarmee. Wat een blijdschap was er in Davids hart! Wat heeft hij zich verheugd in hetgeen hij hier met verschillende beelden treffend vertolkt. Met heilig kunstenaarschap schildert hij de heerlijkheid van Christus' rijk. En dat zal U zijn - o grote Koning! - Uw lust en Uw blijdschap. Ja, het zal U zijn tot eer!

Wanneer David spreekt over de baarmoeder van de dageraad, dan denkt hij aan het eerste ochtendgloren na de donkere nacht, wanneer de duisternis al meer en meer wijkt voor het morgenrood. Dichte nevels, zwaar van water, golven en wolken in de ochtendschemering al sluierend laag boven de grond. Druipend wordt de aarde doorvochtigd en het kruid met talloze druppels bedekt. Dan op eenmaal rijst de zon. Vrolijk als een held gaat zij uit. Hoger en hoger klimt zij op, verlichtend en verwarmend het

aardrijk. Het duurt niet lang of alle nevels zijn als weggeveegd. En zie, de dageraad heeft voortgebracht - voortgebracht uit haar baarmoeder de kostelijke dauw! Weergaloos schoon tintelen en parelen in het stralende zonlicht de ontelbare dauwdruppels op gras en bloemen, als duizenden en duizenden *sieraden!*

O Heere, zo wil David met dit alles zeggen, Uw kinderen zullen U geboren worden, gelijk de dauw uit de baarmoeder van de dageraad. Wat een kracht zal het licht van het heilig Evangelie hebben in de donkerheid en dood van adamskinderen. Door Uw Geest zal het een zaad van wedergeboorte zijn. Vijanden zullen vijand-af raken. Geboren in Sion zullen zij zeer gewillig zijn. Op de dag van Uw heirkracht, o Koning!

Daarbij zullen het er maar niet enkelen zijn. Nee, de scepter Uwer sterkte zal heersen in het hart van velen. Ja, hun getal zal ontelbaar wezen. Ontelbaar als het zand aan de oever der zee, als de sterren des hemels, en als de druppelen van de dauw op het kruid bij het aanbreken van de nieuwe dag.

Hoe zal in de *veelheid* der onderdanen Christus' heerlijkheid uitblinken! Als een gestadige lofprijzing van Zijn macht en vrije genade. Eenmaal noemde de apostel Paulus de Filippenzen zijn geliefde en zeer gewenste broeders. Ja, zijn blijdschap en kroon, Filipp. 4:1. O, zal een knecht des Heeren zich niet verheugen als God

vrucht geeft op zijn arbeid? Maar zal niet veel meer het zaad dat Christus zien zal Zijn blijdschap en kroon zijn? Het zal U zijn - zo zingt David. U tot een volk, en tot een naam, en tot lof en tot heerlijkheid, Jer. 13:11b

Maar niet alleen de veelheid der onderdanen, ook hun *schoonheid* zal Zijn roem vermelden. U zal de dauw van Uw jeugd zijn. Dat is: genadeheerlijkheid zal Zijn zaad kostelijk doen zijn in Zijn ogen, gelijk een bruid versierd in haar gereedschap beminnelijk is in de ogen van de bruidegom, Jes. 61:10.

Weet u wat Christus' volk er van zal zeggen? Dat ze uit de drek zijn verhoogd. Want zo min als de dauw schittert van zichzelf, zo min zal de dauw van Christus' jeugd schitteren in eigen kracht. 't Is alles van de Zonne der gerechtigheid. 't Is alles geschonken goed.

Een psalm van David!

Gij hebt het gedaan!

Het is uit Hem en door Hem!

Het is *Hem* tot eer en lof.

O, de diepte van dit woord lezen we in Ef. 1:23, waar staat dat het volk van Christus *Zijn vervulling* is - de vervulling Desgenen Die alles in allen vervult. Wanneer de Heilige Geest de slui-

Inhoud	
Meditatie:	
Christus' blijdschap en kroon ...	1
Bijbelstudies:	
Abram en Lot (1)	2
Momenten uit de gereformeerde eredienst (2) .	3
Levensloop	4
Mijn rechter buurman (2) ...	5
Commentaar: Prinsjesdag 2005	6
Het gezin de kern van de samenleving	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Berichten	10
Preekbeurten	11

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en
boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@klikSAFE.nl

Advertenties € 0,50,- per mm.
Familieberichten
€ 0,40,- per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland:

Europa € 56,-
Canada \$ 98,-
Amerika \$ 85,-

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

er van deze verborgenheid wat weg-
neemt en de ziel dit in beginsel zien en
weten mag door het dierbare geloof,
het zal een heilige verslagenheid
geven.

Ja, die eeuwige liefde is te groot en te
wonderlijk. Dan schieten woorden te
kort om deze grondeloze wateren te
vermelden. En zie, dan worden onuit-
sprekelijke dingen te hulp geschoten
door de verheven en beeldrijke taal die
de Heilige Geest David deed spreken.

Zonder twijfel doelt David ook op de
volkomenheid van Christus' rijk, zoals
op de jongste dag ten hoogste openbaar
zal worden, vs. 1. Van Sion zal het blij-
de nageslacht haast zeggen: Deez' en
die is daar geboren. Steeds weer, van
geslacht op geslacht. Totdat de laatste
uitverkorene zal zijn toegebracht.

Nog steeds is Christus' heerlijkheid

niet volkomen. Nog steeds werkt Zijn
Geest in harten van zondaren - stil en
zacht als de dauw, vol majesteit.

O, wat is er in God aan te treffen! Wie
zal de beminnelijkheid van de Koning
recht vermelden. Wat is Hij het waard
gediend en gevreesd te worden. Hoe
gewillig is Hij gans verlorenen te red-
den, en ellendigen te verlossen.

Er is een zalig verlies met een eeuwige
winst. Er zijn er die niets hebben en
nochtans alles bezitten.

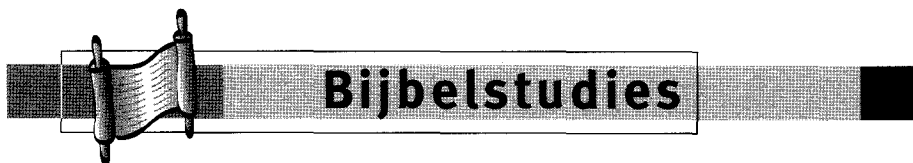
In gestikte klederen zullen zij tot de
Koning geleid worden.

Dat Israël zich verblijde in zijn Maker.
Dat Zijn gunstgenoten van vreugde
opspringen om die eer; dat zij juichen
op hun legers, Ps. 149:2a, 5.

Hallelujah!

Barneveld,

ds. C. Hochem

Abram en Lot

Genesis 13

(1)

Eerst het Koninkrijk Gods

Christus heeft eens een woord gespro-
ken, dat we wel dagelijks ons voor
ogen zouden moeten stellen. Ik denk
aan het woord uit Mattheüs 6:33, waar
Hij zegt: "Maar zoekt eerst het
Koninkrijk Gods en Zijn gerechtig-
heid, en al deze dingen zullen u toege-
worpen worden." Wij maken ons vaak
zo druk om al die andere dingen, al die
aardse dingen. Al het aardse echter is
tijdelijk en vergankelijk. Deze wereld
gaat voorbij met al haar begeerlijk-
heid. Hoe staat het in uw leven met het
Koninkrijk Gods? Hebt u daar al deel
aan? Is uw ziel geborgen in het werk
van de Koning van dat Koninkrijk?
Wat weegt u het zwaarste? Wat helpt
het u, al zou u schatrijk zijn, maar
schade lijden aan uw ziel? Daarom:
Zoekt eerst het Koninkrijk Gods. Dit
woord van Christus kan wel geschre-
ven worden boven het hoofdstuk dat
nu onze aandacht vraagt, boven
Genesis 13.

Teruggeleid naar oude plaatsen

We vatten de draad van Abrams
levensgeschiedenis maar weer op. De
zwarte bladzijde van Egypte uit zijn

levensgeschiedenis ligt nu achter hem.
"Alzo toog Abram op uit Egypte naar
het zuiden, hij en zijn huisvrouw, en al
wat hij had, en Lot met hem" (vers 1).
Wat een wonder, dat Abram in Egypte
niet is omgekomen. Daar had hij het
duizendmaal naar gemaakt. In Genesis
12:10 lezen we dat hij optrok *naar*
Egypte, en nu dat hij optrok *uit*
Egypte. Optrekken en optrekken.
Daartussen lag de dwaasheid en zonde
van Abram. Maar ook de trouw van
zijn God. De Egyptenaren hebben hem
uiteindelijk niets afgepakt. Als een rijk
herdersvorst heeft hij Egypte weer ver-
laten. "En Abram was zeer rijk, in vee,
in zilver, en in goud" (vers 2). We
lezen het niet, maar wat zal Abram
zich diep geschaamd hebben voor het
Aangezicht des Heeren. De Heere
zorgt er wel voor dat Zijn kinderen hun
zonden leren bewenen voor Hem en
zich leren schamen voor Zijn
Aangezicht.

"En hij ging, volgens zijn reizen, van
het zuiden tot Bethel toe, tot aan de
plaats waar zijn tent in het begin
gewees was, tussen Bethel, en tussen
Ai" (vers 3). Abram trok dus weer door
Kanaän. De honger was weer voorbij.
Hij kwam waar hij al geweest was.

Tussen Bethel en Ai. Daar lagen zoveel herinneringen. De Heere brengt Zijn kinderen wel eens op oude plaatsen terug. Wat zal het voor Abram een wonder zijn geweest dat hij na die zwarte bladzijde in zijn levensboek hier weer mocht terugkomen. Zo worden Gods kinderen wel eens teruggeleid naar de plaatsen waar ze de Heere hebben ontmoet, waar de Heere uitkomst gaf. Dan blijven er twee dingen over, schaamte en verwondering. Schaamte over wie ik geweest ben. Verwondering over Wie de Heere geweest is.

Opnieuw bij het altaar

We lezen in vers 4 dat Abram weer terugkwam bij het altaar: “Tot de plaats des altaars, dat hij in het eerst daar gemaakt had; en Abram heeft aldaar de Naam des Heeren aangeroepen.” Abram vond weer een rustplaats bij het altaar. Denk u zich eens in wat dat betekent: een rustplaats bij het altaar. Dat altaar sprak van verzoening door voldoening. Daar moest Abram als een schuldige mens, die alles vergooid had, het van hebben. Abram leefde nog in het Oude Testament, maar de kerk van het Oude Verbond is door dezelfde Zaligmaker zalig geworden als de kerk van het Nieuwe Verbond. Er is alleen maar zaligheid in de voldoening, die Christus heeft aangebracht voor mensen die alles verknoeid hebben. In onze gedachten zien we Abram weer bij het altaar. Daarin zien we de prediking dat Abram weer op zijn plaats gebracht was. Als een schuldige stond hij bij dat altaar. Maar hij riep de Naam des Heeren aan. Hij was weer een afhankelijk mens geworden, door de Heere in de ootmoed gebracht. Wat een wonder dat de Heere Zijn kinderen, hoe laag ze het er ook bij hebben laten liggen, toch weer brengen wil op de plaats waar ze zijn moeten. En dat niet één keer, maar steeds weer opnieuw. Van dat wonder van Gods trouw voor ontrouwe zondaren sprak dit altaar. De buigende Abram bij het altaar was een prediking van de trouw Gods voor een ontrouwen mensenkind.

Lot en zijn knechten

In het vijfde vers komt Lot weer in onze gezichtskring. Lot, de neef van Abram, die met hem meegetrokken was uit Ur en Haran, en die ook met hem meegetrokken was naar Egypte. “En Lot, die met Abram toog, had ook schapen, en runderen, en tenten. En

dat land droeg hen niet om samen te wonen; want hun have was vele, zodat zij samen niet konden wonen. En er was twist tussen de herders van Abrams vee, en tussen de herders van Lots vee” (vers 5–7). Lot was dus steeds met Abram meegetrokken. Abram en Lot hoorden bij elkaar. Zoals we als gezin en familie bij elkaar horen. Zoals we als gemeente bij elkaar horen. Zoals Gods kinderen bij elkaar horen. En nu het aangrijpende van deze geschiedenis: er kwam een scheiding. Dat is zo aangrijpend, als er scheidingen vallen in gezinnen en families, in de gemeente, tussen kinderen van God. Scheidingen tussen mensen die bij elkaar horen.

Er ontstond twist tussen de herders van Abram en Lot. Er was geen weidegrond genoeg. Bovendien lezen we dat ook de Kanaänieten en Ferezieten in dat land woonden; die moesten er ook het hunne van hebben. Dat gaf een botsing van belangen. Abram en Lot waren beiden rijke herdersvorsten. Maar rijkdom is lang niet altijd een zegen. Het kan ook een vloek betekenen. Er kwam tussen die twee scheiding, omdat ze zoveel hadden. Door

hun rijkdom raakten hier mensen van elkaar vervreemd die bij elkaar hoorden. Dat komt nog steeds al te vaak voor, dat er vervreemding tussen mensen ontstaat om geld en goed, in gezinnen, in families, in gemeenten. Alle verhoudingen kunnen er zelfs door worden verwoest.

Er ontstond een felle twist. Twist werkt aanstekelijk. Hier waren veeherders aan het twisten. Soms is er ook twist tussen “mensenherders”. Dat gaat vaak dwars door de kerk heen. Er is zoveel onheilig getwist. Niet alleen in de wereld, maar ook in de kerk. Want vergeet niet, dat Abram en Lot de kerk van die dagen vormden. Er was dus twist tussen broeders van hetzelfde huis. Er is soms zoveel onheilige twist, omdat het materiële ons zwaarder weegt dan het geestelijke. Wat kunnen we ons toch druk maken om de dingen van het tijdelijke leven. Alsof dat het één en het al is. Dan mag inderdaad het woord van Christus ons wel dagelijks voor ogen staan, dat we eerst het Koninkrijk Gods zouden zoeken.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

Momenten uit de gereformeerde eredienst

(2)

De gereformeerde liturgie

Wij richten ons in deze artikelen met name op de gereformeerde liturgie. De breuk met Rome in de zestiende eeuw was groot en diep. De reformatoren lieten het licht van de Schrift weer vallen op de betekenis van het Woord, op de bijbelse leer van de rechtvaardigmaking door het geloof alleen en op de zuivere bediening van de sacramenten. Dat betekent ook een breuk met de rooms-katholieke liturgie, waarin het Woord niet aan het woord kwam en de viering van de mis centraal stond. De reformatoren zagen zich voor de taak gesteld om een gereformeerde liturgie te ontwerpen op grond van de Schriftgegevens en het gebruik van de oude kerk. Dat deed Martin Bucer in Straatsburg, Oecolampadius in Bazel en Guillaume Farel in Genève. Na zijn verbanning uit Genève door de overheid verbleef Calvijn als vluchteling in Straatsburg van september 1538 tot september 1541. Daar hield hij zich bezig

met de opbouw van een kleine Franse vluchtelingengemeente. Daarbij steunde hij vooral op de orde van dienst, zoals die in gebruik was bij de Duitssprekende gemeente van Martin Bucer in Straatsburg. Hij kwam diep onder de indruk van de gemeentezang, die de rooms-katholieke kerk niet kende en die Bucer hier had ingevoerd. In 1540 ontwierp Calvijn voor zijn gemeente een liturgie, die veel invloed heeft gehad op de ontwikkeling van de gereformeerde liturgie in Europa. Daarom is het goed om bij de opbouw van deze eerste gereformeerde liturgie nadrukkelijk stil te staan.

1. Het ons bekende votum: Onze hulp is in de Naam des Heeren
2. Opwekking tot schuldbelijden, het uitspreken van de schuldbelijden zelf en de verkondiging van de vrijspraak: ‘Een ieder van u belijde waarlijk zondaar te zijn, zich vernederende voor God, en gelove dat de hemelse Vader hem genadig wil zijn

in Jezus Christus. Aan allen, die aldus berouw hebben en Jezus Christus zoeken tot hun heil, verkondig ik, dat de vergeving der zonden is geschied in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes'. (Deze opwekking, schuldbelijdenis en vrijspraak zou later als afzonderlijk element uit de gereformeerde eredienst verdwijnen. De zakelijke inhoud kreeg een plaats in het gebed en in de prediking).

3. Het zingen van de geboden van de wet. Elk gebod werd gevolgd door het *Kyrie Eleison*: Heere, erbarm U onzer. Dit gegeven werpt een verrassend licht op het feit dat in ons kerkboek een berijming voorkomt van de Tien Geboden des Heeren. Dat is ongetwijfeld het gevolg van de gewoonte van de kerk der Reformatie om in elke dienst de wet te zingen.
4. Tussen het zingend weergeven van de eerste en de tweede tafel van de wet werd een gebed gedaan, waarin met name de schuld tegenover God werd beleden. Daarop volgde een smeekgebed om de overvloedige genade van Christus.
5. Nadat de tien geboden waren gezongen, volgde op de preekstoel het gebed om de verlichting met de Heilige Geest, de Schriftlezing en de prediking. Het geheel werd niet onderbroken door een collecte, zoals wij dat vandaag doen.
6. Na de prediking volgde het gebed voor alle nood der christenheid.
7. De prediking werd gevolgd door het zingen van de Apostolische Geloofsbelijdenis. Ook hier bevat ons Psalmboek, dat twee berijmingen kent van de geloofsbelijdenis, een herinnering aan dit gebruik van de vroege Reformatie.
8. Vervolgens vond de bediening van het Avondmaal plaats, die werd voorafgegaan door gebed, onderwijs en vermaning en het zingen van Psalm 138. Daarna volgde de uitreiking van de tekenen.
9. Na de dankzegging werd de Lofzang van Simeon gezongen en ontving de gemeente de Aäronitische zegen.
10. In deze Straatsburgse liturgie treffen ons opnieuw de twee wezenlijke kenmerken van een bijbels verantwoordere eredienst: God spreekt door Zijn Woord tot de gemeente. Dat verkondigde Woord vraagt om het antwoord van de gemeente. De gemeente doet schuldbelijdenis, belijdt haar geloof, legt alle noden neer voor Gods aangezicht, zingt Gods lof.

In Nederland sloot men zich niet direct bij Calvijn aan. De ontwikkeling was inmiddels verder gegaan. Van Straatsburg en Genève liepen de lijnen via de vluchtelingengemeente van Londen en van de Paltz naar Petrus Dathenus, die in 1566 aan de kerk in ons land een kerkboek aanreikte: een psalmberijming, de catechismus, de formulieren en de gebeden. Het proces van ontwikkeling bereikte een eindpunt op de Synode van Dordrecht (1618-1619), die de officiële tekst van de belijdenisgeschriften en de formulieren vaststelde.

De liturgie in de Gereformeerde Gemeenten

In de Gereformeerde Gemeenten, die in 1907 ontstonden, oefende zowel de traditie van de Ledeboeriaanse Gemeenten als van de Gereformeerde Gemeenten onder het kruis invloed uit. Er was in 1907 wel één kerkverband ontstaan, maar plaatselijk bleven er verschillen bestaan in gewoonten en gebruiken. Daarbij kwam dat men de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente terecht als een zeer groot goed bleef zien. In 1968 verzocht de Particuliere Synode Noord-West aan de Generale Synode om richtlijnen vast te stellen voor de inrichting van de godsdienst oefeningen en die als een niet bindend advies aan de kerkenraden te verstrekken. Kennelijk was het een zeer gevoelig onderwerp. De Acta van de Generale Synode vermelden kort en bondig: 'Na bespreking besluit de Synode hiertoe niet over te gaan'.

De ouderen onder ons herinneren zich ongetwijfeld nog een vorm van de eredienst, die nu bijna verdwenen is, maar die vroeger in veel gemeenten voorkwam. Het stille gebed was er niet. Iedereen deed een gebed bij het plaatsnemen in de bank. De dienst begon met het binnenkomen van de voorlezer, die een psalm opgaf. Tijdens het zingen kwam de kerkenraad met de predikant binnen. Terwijl de gemeente zong, deed

de predikant bij de kanseltrap zijn gebed. Daarna las de voorlezer de Wet of de Geloofsbelijdenis en het Schriftgedeelte. Vervolgens sprak de predikant – de dienst was dan al een kwartier geleden begonnen – het votum en de groet uit, die onmiddellijk door het grote gebed werden gevolgd. De bestaande verschillen in de eredienst maakten het noodzakelijk dat elke predikant of student die in een hem niet bekende gemeente voorging voor de dienst aan de kerkenraad de vraag stelde: hoe is de liturgie?

Deze verschillen gaven soms aanleiding tot verwarring. Dat gaf de Particuliere Synode West aanleiding om opnieuw de aandacht van de Generale Synode van 1974 te vragen voor een grotere eenheid in de liturgie. Men besloot dat het moderamen een advies zou opstellen, dat aan alle gemeenten zou worden voorgelegd en in *De Saambinder* zou worden gepubliceerd. De Synode van 1977 besloot om zonder verdere bespreking dit advies als bijlage aan de Acta te hechten. De daarin gegeven aanbeveling, die geen bindend karakter draagt, wordt vandaag bijna algemeen gevolgd. De vrijheid van de plaatselijke gemeente is gebleven. Vrij veel gemeenten maken daarvan gebruik. Zij laten de lezing van de wet volgen door een passende psalm. In een aantal gemeenten wordt door de lezing van de geloofsbelijdenis eveneens door een psalm gevolgd. De onduidelijkheid ten aanzien van de inrichting van de eredienst is echter door het advies van de Synode van 1977 opgeheven. De advisering heeft heilzaam gewerkt. Er is duidelijk een grote mate van eenheid in de liturgie ontstaan. Het antwoord op de vraag van een predikant die een gemeente niet zo goed kent naar de liturgie in de consistorie, luidt tegenwoordig meestal dan ook kort en bondig: 'Synodaal'.

(wordt vervolgd)

Boskoop, ds. M. Golverdingen

Levensloop

Schoolloopbaan

Wat kan er tussen het 12^e en 18^e levensjaar veel gebeuren. Ouders hebben hoge verwachtingen van hun dochter. De basisschooldirectie spreekt uit dat Havo mogelijk moet zijn. Ouders

zijn het daar zeker mee eens. Maar al snel blijkt dat het helemaal niet gaat. Er is intensief overleg tussen school en thuis. Is de verandering, de overstap te groot? Heeft de meester haar toch te weinig huiswerk mee gegeven? Nooit

echt geleerd hoe ze leren moet? Houden de nieuwe vriendinnen haar er vanaf om serieus te werken? "Dat ene meisje, waar ze steeds naast zit, die heeft niet zo'n beste invloed op onze dochter". Ze is al vroeg aan het puberen. Het loopt heel anders dan iedereen heeft verwacht. Een knoop in het verwachtingspatroon van de *schoolloopbaan*.

Heel anders ging het met die jongen. Onuitstaanbaar in leerjaar 2 en 3. Wat doet hij zijn ouders een verdriet aan. Onmogelijk gedrag, zowel in de klas als in zijn vrije tijd. Geen diploma gehaald. Ongeïnteresseerd, trapt overal tegenaan. Verloren, de onverschilligheid straalt ervan af. Totdat ik jaren later hoor: ouderling in een kleine gemeente, hier niet ver vandaan. Hoe kan dat nou? Wat is er gebeurd? Gods rechterhand heeft groot vermogen. Hij bepaalt de loop van ons leven. Ik denk dat de naaste familieleden van Jozef en Saul ook niet hebben kunnen denken dat het zó met hen zou lopen...

Het nieuwe leven

Voor me ligt de speciale editie van het ABP magazine, over pensioenen. De kop van de folder luidt: *Het nieuwe leven*. Een ouder stel fietst lachend langs de vloedlijn op het strand. Genietend van het leven. Ik lees: "Je doet het wat rustiger aan. Wel werken, maar in jouw tempo. Zo kun je best een paar jaar langer door. Tot je definitief stopt. Wanneer, dat kies je zelf. Dát is het nieuwe leven".

Een aantrekkelijke folder? Veel informatie over de nieuwe levensloopregeling. Het nieuwe pensioen biedt veel ruimte voor individuele keuzes. Met levensloop spaar je voor vrije tijd, tijdens of aan het eind van je loopbaan. Sprekende tekst. Veel foto's van enthousiaste mensen die schitterende dingen zullen gaan doen op hun "oude" dag. Het gaat me nu niet om de vernieuwingen die DV 1 januari 2006 ingaan. En je mag zeker nadenken over de loopbaan en draagkracht op het werk. Terug zien en vooruit blikken. Maar wat een bespiegeling: levensloop regelen, plannen, kiezen en genieten. Alsof er niets kan gebeuren. De moderne mens rekent niet met tegenslag, houdt geen enkele rekening met God. Wij wel? Nergens lees ik: "Zo de Heere wil en wij leven". Hizkia's levensloop wordt omgebogen. "Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven en niet leven". Denken over *het nieuwe leven*. Van Hiskia...

Een koninklijk leven.....

Een paar keer in de week kom ik met de fiets door Leusden. Een poster in het bushokje trekt m'n aandacht. *Win een koninklijk leven voor even*. Onder deze tekst staan twee symbolen, namelijk een hart en een grote luxe auto. Je wordt opgeroepen om de slogan te checken op radio 538. Ik begrijp dat je een rit met een 'supergave slee' kunt maken. De slogan op de poster geeft te denken. Een koninklijk leven winnen. Voor even! Het nieuwe leven, het leven Gods, het Koninklijk Leven is niet te winnen. Alleen uit genade te verkrijgen. En dan niet voor even, maar voor eeuwig. Esther krijgt een koninklijk leven. Er lijkt een kromming te komen in haar levenslot. De dood wacht. Ze vlucht, naar de koning. "Wanneer ik dan omkom, zo kom ik om". Ze behoudt uit genade *het koninklijk leven*. We hoeven niet bij het ABP te werken om aards te denken. Ieders denken is gericht op het hier en nu. Het nieuwe leven op aarde. Deze gedachten en wensen moeten we niet te ver van ons vandaan zoeken. De pinnen zijn diep ingeslagen. Een wonder als we zoeken naar de dingen die boven zijn. Zoek eerst het koninkrijk Gods!

Sporen

Het is goed om terug te blikken tijdens

de levensloop. Niets straks, maar nu. Welk spoor laten we achter? Hebben we wel afdrucken achter gelaten of is er niets te zien? Ik noem enkele voorbeelden. Een woeste coureur laat een wild spoor achter. Een ruw, slingerend spoor met moddergeulen door het vele slippen. Psalm 1 spreekt ervan. "Maar 't heilloos spoor der bozen zal vergaan". Gaat ons leven over een asfaltweg, dan zien we niets. Geen enkel spoor. De levensweg is geplaveid. We richten ons leven zo in, dat van het kwade en het "goede" niets meer te zien is. Hoe we ook zoeken, geen spoor te vinden. "Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer" (Psalm 103 vers 8). Geheel anders is het wanneer we door sneeuw of zand gaan. De levensloop is zwaar, moeizaam is de tocht want het loopt niet gemakkelijk. Maar de afdrucken zijn duidelijk zichtbaar voor iedereen. Je ziet precies wie er gelopen heeft. Psalm 17 vers 3: "Ik zet mijn treden in Uw spoor". Heeft de wandelaar daar zelf ook oog voor? "Mijn weg is voor den Heere verborgen". Echter: "Let op den vrome en zie naar den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn" (Ps. 37:37).

Barneveld,

A. Karens

Mijn rechterbuurman...

(2)

Verdedigen

De zaak van het Koninkrijk is het waard om te *verdedigen*. Daarover nog iets. We denken dan aan de apologetiek, de geloofsverdediging. Je verantwoordend is ook een bijbelse opdracht. Petrus zegt: 'Maar heiligt God de Heere in uw harten; en zijt altijd bereid tot verantwoording (Grieks: apologia) aan een iegelijk die u rekenschap afeist van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en vreeze' (1 Petr. 3:15). Waarom is dit allemaal nodig? Mijn buurman is zo verschrikkelijk onverschillig. Het is voor hem ook allemaal zo onvoorstelbaar. Daarom is het nodig dat je het verdedigt. Dat je verantwoording aflegt. Bovenal is het nodig omdat de Heere het zo waard is! De kanttekening is helder bij deze

tekst. Er staat bij *tot verantwoording*:

"Dat is openlijke belijdenis en bescherming uit Gods Woord van uw hoop, naar de mate der gaven die gij ontvangen hebt."

Voor veel christenen is het zo moeilijk zich te verdedigen, te verantwoorden wat ze geloven. Hoe komt dit? Het kan zijn dat men het heel gewoon vindt dat men gelooft. Dan is er geen liefde en vuur om het geloof te verdedigen. Dan is te vrezen dat er helemaal geen sprake is van echt geloof. Het kan ook moeilijk zijn ons te verdedigen omdat we zelf worstelen met ons zielenheil. Dit maakt soms beschroomd naar buiten. Laten we in dit geval niet vergeten dat het altijd goed is om groot en goed van de Heere te spreken. Waar staat het dat het verboden is om goed van de Heere te spreken?

Alleen vanuit het steeds groter wordende wonder dat de Heilige Geest mij de geloofsverbondenheid aan Christus gaf en mij vasthoudt, kan ik verdedigen *met zachtmoedigheid en vreze* (1 Petr.3:15). De kanttekeningen zeggen: "Dat is, met zorgvuldige voorzichtigheid, opdat u niets ontvalle dat Gods gemeente of het Evangelie zou nadelig zijn."

Hoe kan dit gestalte krijgen in de praktijk? Probeer passend en doelgericht te reageren op tegenwerpingen tegen het christelijk geloof. Probeer de tegenwerpingen te onderscheiden. Er zijn verschillende tegenwerpingen. Bijvoorbeeld de ontkenning van het godsbestaan, omdat het lijden in de wereld daarmee niet kan samengaan. Of de opmerking dat alle godsdiensten gelijk zijn en allemaal leiden tot God. Of dat er geen absolute waarheid is. Wat hebben we Zijn hulp nodig om steeds "met zorgvuldige voorzichtigheid" te reageren.

Hoe stel ik me apologetisch op? Vanuit het gebed: "Zo gij iets begeren zult in Mijn Naam, Ik zal het doen" (Joh. 14:14). Vanuit het geduld: "Zijt geduldig in de verdrukking" (Rom. 12:12). Vanuit het getrouw zijn: "Zijt getrouw tot de dood" (Openb. 2:10). Zonder

geweld: "Mij is de wrake en de vergelding" (Deut. 32:35). We verdedigen niet ónze zaak, maar de zaak van de Koning der koningen. En Zijn zaak heeft haast. Door de wind van de Heilige Geest kunnen mensen jaloers worden gemaakt op Koning Jezus. Wat is het geheim van evangelisatie? Een leven dicht bij de grote Ambtsdrager, Jezus Christus. Omdat Hij bidt, zullen ze komen die Hij wil zalig maken. Ja, het is volle ernst, want: "Mijn rechterbuurman is vannacht gestorven en ik heb nooit één woord tot zijn behoud gezegd." Wat een ernst, want in die 'rechterbuurman' spiegel ik mezelf. Ook ik ben zonder genade bezig voor eeuwig verloren te gaan. Toch is er hoop. Waarom? Omdat in het Evangelie alles wordt verteld, verhelderd en verdedigd. Daarin lezen we wat zowel mijn 'rechterbuurman' in de straat en op het werk aangaat als wat mijn 'rechterbuurman' in de kerk aangaat: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe" (Joh.3:16).

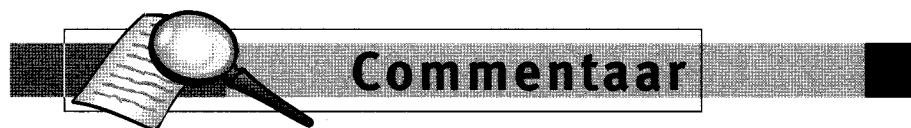
Amsterdam,

J. Krijgsman

begroting van het Ministerie van Algemene Zaken. De Minister-president wil het debat over waarden en normen voortzetten; daarbij zal het kabinet, net als in voorgaande jaren, een 'faciliterende en verbindende rol' spelen. Ook in 2006 zal het kabinet maatschappelijke initiatieven op dit punt ondersteunen. Specifieke activiteiten van regeringszijde worden niet aangereikt. Zal het debat niet een langzame en stille dood sterven? De vrees daarvoor is niet denkbeeldig. Dat kan ook bijna niet anders. Een debat over waarden en normen moet ergens over gaan. En dat ergens moet meer zijn dan 'fatsoen moet je doen'. Er moet een fundament onder liggen. En dát ontbreekt nu juist. En als het fundament onder een gebouw ontbreekt, dan kan het van buiten nog zo schoon lijken, maar dan stort het vandaag of morgen in. We hadden gehoopt dat Minister-president Balkenende vanuit zijn levensovertuiging meer zou doen om vooral christelijke waarden en normen te propageren als nuttig en heilzaam voor individu en samenleving. Het wordt echter aan het maatschappelijk initiatief overgelaten, waarbij de overheid wel faciliteiten wil geven en een verbindende rol wil vervullen. De praktijk zal leren wat er van deze woorden terecht komt. De heersende opvattingen in het maatschappelijke leven vormen zeker geen voedingsbodem voor christelijke waarden en normen. Voor velen is het tot blijdschap dat we nu eindelijk eens van die bekrompenheid af zijn. Nee, gelijkheid, vrijheid, respect en tolerantie zijn begrippen die gehanteerd worden om de grondslag van onze rechtsstaat aan te duiden.

Tolerantie

Zo lees ik in de Troonrede: "Ons land kent een grote verscheidenheid aan mensen en opvattingen. Het recht van alle mensen en van alle organisaties op hun eigen identiteit vormt de grondslag van onze rechtsstaat. Dat recht is gebaseerd op de overtuiging dat we respect moeten hebben voor de ander. Daarbij is geen plaats voor discriminatie, extremisme en geweld." Mooie woorden. Soms ook niet meer dan dat. Als het recht op de eigen identiteit van alle mensen en organisaties zo belangrijk wordt geacht en gepropageerd wordt dat we respect voor elkaar moeten hebben, waarom moet dan de SGP worden aangepakt op het standpunt aangaande de regeermacht van de

Prinsjesdag 2005

Economisch gaat het beter in 2006, de werkgelegenheid neemt toe, de werkloosheid zal dalen. Optimistische geluiden bij de presentatie van de Rijksbegroting 2006 op Prinsjesdag. Na een aantal jaren van de broekriem aanhalen komt er wat meer lucht. Er is ruimte voor lastenverlichting voor de burgers. Dat er nog veel onzekerheden zijn, die deze optimistische geluiden wel eens in de kiem zouden kunnen smoren, wordt verzwegen. De economische gevolgen van de orkaan Katrina en de daarmee gepaard gaande buitensporige stijging van de olieprijs laten zich nog moeilijk inschatten, de hoogte van de premies in het nieuwe zorgstelsel kunnen ook nog voor verrassingen zorgen en een terroristische aanslag hier of elders in de wereld kan

roet in het eten gooien. Maar goed, laten we niet pessimistisch doen en hopen dat de plannen van het kabinet realiteit blijken te zijn. Iedereen gaat er wel een beetje op vooruit, al is dat voor de minima maar heel minimaal of zelfs nihil. Tijdens de begrotingsbehandeling zal zeker geprobeerd worden daar nog wat aan te doen. Het gaat om allerlei materiële zaken, die zeker niet onbelangrijk zijn.

Waarden en normen

We hebben ook gezocht naar immateriële zaken in de Troonrede en in de begrotingsstukken. Het resultaat is niet zo groot. Van de enige jaren met veel ophef gestarte discussie over waarden en normen staat in de Troonrede niets. Het thema is nu weggestopt in de

vrouw? Wel, zal het kabinet zeggen: omdat daarbij geen plaats is voor discriminatie. Maar zo wordt dus met de ene hand teruggehaald wat de andere eerst had gegeven. En dan blijven de mooie woorden holle frases. Respect voor elkaar en tolerantie worden geofferd op het altaar van het non-discriminatiebeginsel. Dat beginsel lijkt het niet alleen door de uitspraak van de rechter aangaande de SGP te winnen van andere beginselen, zelfs van de vrijheid van godsdienst en van vereniging, maar lijkt ook steeds meer en meer zich te verankeren in de samenleving. Waarbij we wel de kanttekening moeten maken dat er op dit punt soms ook een groot verschil is tussen de smaakmakers in onze samenleving en de doorsnee burger. Ik denk dat de doorsnee burger zich er niet zo druk om maakt dat er een partij is in Nederland, die vrouwen uitsluit van het regeerambt. Natuurlijk, als men er om gevraagd wordt, zullen velen er schande van spreken. Maar het zijn juist degenen die tolerantie prediken, die in verregaande mate intolerant zijn als waarden en normen worden verdeeld met religieuze argumenten. Dat zogenaamde fundamentalisme is hun een doorn in het oog. In hun libertijnse gedachtegoed past een beroep op een buiten de mens liggende waarheidsnorm niet meer. We moeten maar niet denken dat dit kabinet daar een andere wending aan kan geven, stel dat men het al zou willen.

Geschiedenis

Uiteraard zijn er ook wel positieve dingen te zeggen over Troonrede en Miljoenennota. Zo lijkt mij van groot belang de opmerking in de Troonrede dat samenwerking, begrip en kennis van onze geschiedenis en cultuur bindende krachten zijn in onze maatschappij. Het kabinet wil daarom een centrum voor democratie en geschiedenis. Daarmee moet het historisch besef in de samenleving worden vergroot. Dat is toe te juichen. In het verleden ligt het heden, in het nu, wat worden zal. Wie van de jeugd van tegenwoordig weet nog van de 80-jarige oorlog? Op veel scholen is het geschiedenisonderwijs ingebed in vakken als wereldoriëntatie. Feiten en jaartallen, die de geschiedenis van ons land markeren, worden nauwelijks gekend. Ik heb zelf op een openbare – toen nog lagere – school gezeten. Maar ik herinner me nog goed hoe de meester in de bovenste klassen met vuur en

glod kon vertellen van de strijd tussen Spanjaarden en Geuzen. Hij was niet christelijk, dus het zal wel voor het grootste deel een gevoel van nationalisme zijn geweest, dat hem over de geschiedenis zo deed spreken. Het bleef ook niet beperkt tot de 80-jarige oorlog. De hele geschiedenis van ons land kwam aan de orde, beginnende bij de Batavieren. Kom daar vandaag eens om? Dr. J.H. Bavinck wijst er in *De mens en zijn wereld* op dat de oudere volken niet iets van het wonder van de geschiedenis vermoed hebben. “Zij hebben jaartallen uitgehouwen in de rotsen, ze hebben koningen verheerlijkt, ze hebben veldslagen beschreven, ze hebben opgetekend hoe volken opkwamen en te gronde gingen.” Maar, zegt hij, ze zagen er geen perspectief in. Ze hebben zich niet bekommerd over de vraag of heel dat gebeuren wel zin had, of er wel iets in tot stand kwam, of er iets groeide, dat waard was om bestendigd te worden. Ze dachten zich de geschiedenis als een voortjagen van wereldperiode tot wereldperiode, totdat alles in de zinloosheid ten onder ging. Zou het ook niet mede daardoor komen dat de belangstelling voor de historie van ons land zo is afgenomen? De moderne mens is immers ook de zin van het leven kwijt? Als door het beleidsvoornemen van het kabinet daar iets van mag worden teruggewonnen, dan zou

dat een goede zaak zijn.

Groen van Prinsterer heeft gezegd dat de geschiedenis geen voorwerp van ijdele nieuwsgierigheid mag zijn. Zij is nuttig, omdat zij in de ervaring van de voorgeslachten treffend onderricht geeft, aldus Groen. Maar vooral is zij nuttig, zegt hij, omdat ze, bij het licht van het Evangelie, Gods almacht, wijsheid, rechtvaardigheid en genade in de lotgevallen van een zondig mensdom openbaart. Als dat nut er uit zou mogen voortvloeien, dan kunnen we het kabinet-Balkenende II niet dankbaar genoeg zijn voor dit beleidsvoornemen. Dat is van veel groter belang dan een groeiende economie en koopkrachtbevordering. Als de Nederlandse jeugd weer mag weten van de wording, de ontwikkeling en het leven van het Nederlandse volk, als natie met een eigen afkomst, eigen taal, eigen godsdienst en eigen zeden, dan zal dat niet alleen de liefde tot ons land en volk bevorderen, maar dan zou dat in de middellijke weg er toe kunnen leiden dat het gezien mag worden dat de Heere in dit ‘kleine en onaanzienlijke land aan de golven ontwoekerd, grote dingen heeft gedaan’ (Groen). Ik zal wel veel te optimistisch zijn, maar zou er voor de Heere iets te wonderlijk zijn?

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Het gezin, de kern van de samenleving

Het gezin in de samenleving is vergelijkbaar met ons hart in ons lichaam. Wanneer het met de gezinnen niet goed gaat, is er in het geheel van de samenleving een dreigende zorg. Het is het grote belang van het gezinsleven wat ertoe heeft geleid dat binnen Stichting De Vluchtheuvel het gezinsleven volop de aandacht krijgt. Niet alleen tijdens de gesprekken in de spreekkamer, maar ook in preventieve zin tijdens bijvoorbeeld een gemeenteavond of een speciale thema-avond. We hebben het over ‘Toerusting’ binnen de gemeente.

Toerusting

Overal waar mensen zijn, worden we geconfronteerd met zowel de vreugden

als de zorgen van het leven. Of we nu het gezin bezien of de kerkelijke gemeente of een scholengemeenschap (en vult u maar aan), het leven zelf roept vragen op. En juist in onze tijd waar een wirwar van meningen over ‘het samen leven’ luidkeels over ons heen komt, groeit de behoefte om op deze vragen in te gaan bij een geopende Bijbel.

De ‘Toerusting’ vanuit De Vluchtheuvel is opgezet om met groepen over onderwerpen na te denken en elkaar toe te rusten. Inmiddels zijn al verschillende onderwerpen aan bod gekomen: rouwverwerking (bij kinderen), eenzaamheid of alleen-zijn in de gemeente, seksuele opvoeding en de

Dit is het eerste van een viertal artikelen, die de komende tijd over het werk van De Vluchtheuvel worden opgenomen. Daarbij een vraag. Binnen de commissie Publiciteit en Fondswerving is behoefte aan een nieuw commissielid. Het liefst een man in het zuidwesten van het land. De commissie vergadert overdag en ongeveer 1 x per maand. Daarnaast zijn er diverse activiteiten, zoals het geven voor voorlichting over De Vluchtheuvel en het voorbereiden en verzorgen van acties. Uiteraard zijn de beschikbaarheid van tijd en een bewogen hart voor het werk van De Vluchtheuvel voorwaarden. Het gaat om vrijwilligerswerk tegen onkostenvergoeding. Wie zich hierdoor aangesproken weet, kan contact opnemen met De Vluchtheuvel: 0113-213098.

relatie man/vrouw binnen het huwelijk. Het laatste onderwerp willen we dit keer iets meer uitdiepen.

Binnen de gemeente: huwelijkspastoraat

Een ambtsdrager heeft in zijn contacten met jonge echtparen gesignaleerd dat er veel vragen leven over het huwelijksleven. Het besluit wordt genomen om hen en andere belangstellenden uit te nodigen voor drie avonden waarin kan worden nagedacht kan over verschillende onderwerpen:

- de Bijbelse onderbouwing van het huwelijk. 'Hoe gaan we met elkaar om?'
- als gezin staan in kerk, familie en samenleving
- intimiteit en gezinsvorming

Er blijkt verrassend veel belangstelling te zijn en we besluiten dat de groep vol is bij maximaal 15 echtparen. De ambtsdrager (en zijn vrouw) is aanwezig en betrokken, terwijl voor deze keer twee werkers van De Vluchtheuvel de invulling van het thema verzorgen.

De Bijbelse onderbouwing van het huwelijk. Hoe gaan we met elkaar om? Wat een schat aan zegeningen en beloften bevat de Bijbel als het gaat over het huwelijk, zoals de Heere het heeft bedoeld. Wat is de Bijbel ook eerlijk als het gaat over de verwording van het huwelijk. Wat kan het verkeerd gaan! Tijdens een groepsbespreking waarin mannen en vrouwen afzonderlijk met elkaar in groepjes praten, komt bijvoorbeeld het volgende aan de orde: *'Het lijkt soms of vrouwen binnen het huwelijk meer behoefte hebben om samen te praten dan mannen.'*

- a. *Herkennen jullie dit?*
- b. *Vinden jullie het zinvol om heel bewust tijd uit te trekken, misschien wel tijd te plannen, om samen te kunnen praten?*
- c. *Welke dingen zou je anders willen (vaker praten, andere onderwerpen, meer vertrouwelijk, enzovoort)?*

Als gezin staan in kerk, familie en samenleving

Naast de zorg voor elkaar en de kinderen, maakt een gezin deel uit van de kerk, de familie en de samenleving. Maar hoe? Weten we welke gaven we van de Heere hebben ontvangen om die ook goed te besteden? Hoe verdelen we tijd en aandacht tussen gezin en kerk, kinderen en echtgenoot, gezin en maatschappelijke functies?

Wat betekent het om wel in deze wereld te leven, maar niet van de wereld te zijn? Tegen de stroom van de tijdgeest in roeien gaat niet vanzelf, welke bagage hebben we dan nodig?

Een vraag:

'Voorleven zegt meer dan voorzeggen.'
Wat betekent dat in al onze samenlevingsverbanden?

Intimiteit en gezinsvorming

Wat blijkt het steeds dat er diepe vra-

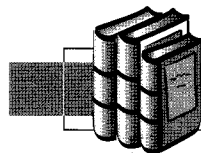
gen kunnen liggen op dit terrein bij echtparen.

Zowel de pijn om de uitblijvende kinderzegen als de zorg om het zo snel groeiende kindertal kan bij echtparen onderlinge spanning veroorzaken. In de groep zijn aan de hand van een voorbeeldsituaties vragen besproken. Dit gebeurt bij een open Bijbel. De belangrijkste vraag is wat Gods wil is. Wat is het ook goed om daarnaast ook naar elkaar te luisteren en vragen en zorgen te delen. Steeds weer blijkt het dat geen enkel gezinsleven gelijk is; elk echtpaar heeft de eigen (on)mogelijkheden in de een eigen situatie.

Wat hebben we tijdens deze avonden ervaren dat in een sfeer van betrouwbaarheid en vertrouwen man en vrouw samen verder komen, zodat ze elkaar weer beter kunnen steunen. Ook bij deze intieme zaken.

De beschikbare tijd bij De Vluchtheuvel om toerusting te verzorgen is beperkt. Maar we zien wel het grote belang in van deze preventieve bijeenkomsten. Voor thema-avonden, verzorgenden in de ouderenzorg, schoolteams, kerkenraden... Mocht hiervoor belangstelling zijn, dan kan contact worden opgenomen met het secretariaat van De Vluchtheuvel.

Mevr. H. de Groot
Maatschappelijk werker

Boekennieuws

Dr. A. Noordegraaf (red.), *Woordenboek voor bijbellezers*; Uitg. Boekencentrum, Zoetermeer, 2005; 800 blz.; ISBN 90 239 1204 7; € 55,-.

In talloze studeerkamers van pastorieën én boekenkasten van geïnteresseerde gemeentelieden staat het boek *Bijbelse woorden en hun geheim* van ds. F.J. Pop. In 1964 verscheen het voor het eerst, diverse herdrukken volgden. Door de jaren heen bleek het een geziene hulp te zijn voor het onderzoek van Gods Woord. Uitgeverij Boekencentrum besloot in het jaar 2002 een opvolger op de markt te brengen die "meer aansluit op de huidige inzichten inzake woordonderzoek en bijbelwetenschap". Onder redactie van verschillende bijbelwetenschappers uit de gereformeerde gezindte en de evangelische beweging groeide een boekwerk dat ruim 150 bladzijden dikker is geworden dan het boek van ds. Pop. De auteurs, zo lezen we in de inleiding, aan-

vaarden de Heilige Schrift als gezaghebbend getuigenis, zoals dat verwoord is in de belijdenis van de kerken die uit de Reformatie zijn voortgekomen. Het boek is vooral bedoeld voor de gewone bijbellezer. Helaas hebben de samenstellers hun uitgangspunt niet genomen in de Statenvertaling, maar in de Nieuwe Vertaling van 1951.

Het nieuwe woordenboek is overzichtelijk en zeer helder van opbouw. Laten we als voorbeeld het woord 'geloof' noemen. Na een kort overzicht van de Hebreeuwse en Griekse grondwoorden voor 'geloof' krijgen we een uitvoeriger uiteenzetting over de plaats van het geloof in Oude en Nieuwe Testament. Een korte conclusie sluit het artikel af, gevolgd door een verwijzing naar verwante woorden of aanvullend te bestuderen woorden. Bij 'geloof' wordt verwezen naar belofte, hoop, horen, trouw, wachten en woord. Een uitvoerig register brengt ons tel-

kens naar de bijna 200 hoofdwoorden die in het boek aan de orde komen. Al met al krijgt de gebruiker voor een heel billijke prijs bijzonder veel informatie aangereikt, die hij direct kan gebruiken. Heel nuttig bijvoorbeeld zijn de leesregels voor de uitleg van gelijkenissen op blz. 182. Mooi is ook een zin als: "Het bijbelse spreken over kennen en kennis is onlosmakelijk verbonden met de liefde. Daarom speelt bij het bijbelse kennen de ervaring een belangrijke rol" (blz. 315). De vervolgzinnen nemen we weer niet over; die klinken behoorlijk evangelisch. Over de zonde lezen we: "Nergens wordt zonde zo serieus genomen en tegelijk wordt er nergens zo afdoende mee afgerekend". Ernstig klinkt het in dit artikel: "We zullen moeten vasthouden aan de eerste betekenis van het woord zonde en die is dat wij mensen met de rug naar God toe staan en leven" (blz. 762).

Toch moeten we enkele kanttekeningen bij het boek plaatsen. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het taalgebruik niet altijd even vertrouwd is. In de inleiding wordt als eerste doelgroep 'orthodox-protestanten' genoemd. Is dit de oorzaak dat het bevinde-lijke element er zo karig afkomt? Natuurlijk, een woordenboek is geen preek en geen meditatie, maar de schrijfstijl komt soms toch tamelijk voorwerpelijk en zelfs afstandelijk over. Het geestelijke klimaat van het boek is een duidelijk ander dan dat van onze kanttekeningen en belijdenisgeschriften. Platvloers en oneerbiedig wordt het taalgebruik als we lezen dat 'men' – bedoeld zijn de schrijvers van het Oude Testament – blijkbaar erg terughoudend was ten aanzien van het 'fenomeen hemelvaartsberichten'. De woorden van de evangelist Lukas – geïnspireerd door Gods Geest – worden zomaar naast het slot van het apocriefe boek Jezus Sirach gezet.

Een andere kanttekening willen we zetten bij de opmerking in de inleiding dat de auteurs de Bijbel als "gezaghebbend getuigenis" aanvaarden. Van onze kant willen we eraan toevoegen dat er diverse formuleringen in het woordenboek staan die we eerder uit schriftkritische hoek verwachten. Het Hooglied wordt zonder meer gezien als een aards liefdeslied (blz. 518). Bij het artikel over de hemelvaart rijst onwillekeurig de vraag of de schrijver de gedachte aanvaardt dat Elia niet werkelijk maar alleen in het 'verhaal' ten hemel voer. Hebben we voor de uitleg van de hemelvaart echt joodse bronnen uit de eerste eeuw na Christus nodig zoals het woordenboek wil doen geloven? De derde opmerking is een punt van gemis. Heel pijnlijk missen we op verschillende plaatsen in het woordenboek het werk van Christus. Zelfs in de bespreking van Jesaja 53 wordt de Naam van Christus niet genoemd! We lezen in het woordenboek over "de smadelijke levensweg van een knecht van God". Hoe afstandelijk klinkt het vervolgens als we lezen: "In deze lijn hebben Jezus en Zijn discipelen Zijn levensweg en -einde als een offer geïnterpreteerd". Dergelijke zinnen kunnen zo weglopen uit kringen van de historisch-kritische bijbeluit-

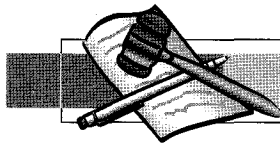
leg. Waarom wordt in het artikel over de verzoening in het Nieuwe Testament niets inhoudelijks gezegd over het bloed?

Zeer mager is de uitleg van Genesis 15:6: En hij geloofde in den HEERE, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid. God beschouwt Abrams geloof en vertrouwen, zo lezen we, als een passende reactie van Abrams kant, als gedrag dat Hij van hem verwachten mag. Gerechtigheid betekent dus: wat je van iemand verwachten mag. Wat steekt de kanttekening bij Genesis 15:6 dan vele malen dieper af! Bij gerechtigheid lezen we: "Dat is, God heeft uit loutere genade, hem, die geen gerechtigheid had in zichzelf, om voor zijn gericht te bestaan, voor rechtvaardig geacht, door het geloof aan Zijn belofte en de beloofde Middelaar".

Pijnlijk missen we in de behandeling van het woord gerechtigheid in het Nieuwe Testament de verzoening door het bloed van de Heere Jezus Christus. We lezen: "In Christus stelt God Zelf immers orde op zaken, zet Hij de door de zonde verstoorde verhoudingen recht, brengt Hij heil en uitredding voor wie op Hem vertrouwen". Als dit artikel over gerechtigheid de inhoud van een preek zou gaan stampelen, krijgen we een vlakke preek! Al is het taalgebruik van ds. Pop ook niet altijd wat we in onze gemeenten gewoon zijn, toch graaft dit boek op wezenlijke punten dieper dan het nieuwe woordenboek.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

Kerknieuws

Beroepen:

Te Aagtekerke: ds. G. Clements te Gouda;
Te Dordrecht:
ds. W. Visscher te Amersfoort;
Te Kruiningen en te Stolwijk:
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
Te Nieuwdorp: ds. P. Melis te Veen;
Te 's-Gravenzande en te Oostkapelle:
ds. M. Golverdingen te Boskoop;
Te Spijkenisse i.c.m. Hoogvliet:
ds. J.S. van der Net te Houten;
Te Terneuzen: ds. W. Harinck te Woerden;
Te Utrecht:
ds. D.W. Tuinier te Terwolde-De Vecht;
Te Veenendaal:
ds. M. Karens te Werkendam.

Bedankt:

Voor Berkenwoude:
ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;
Voor Dirksland:
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
Voor Rotterdam-Zuidwijk:
ds. D.W. Tuinier te Terwolde-De Vecht.

PASTORIEZORGEN (1)

Ziekte ds. R. Kattenberg

Sinds eind juni 2005 heeft onze ambtsbroeder van de gemeente van Arnhem, ds. R. Kattenberg (Arnhemsestraatweg 66, 6991 AP Rheden) pijn in een been. Aanvankelijk onderzoek wees geen duidelijke oorzaak aan. Sindsdien heeft hij fysiotherapie. Pijnstillers werken maar zeer ten dele. Medio augustus nam de pijn in hevigheid toe, waarna een verwijzing naar de neuroloog volgde. Een spoedige MRI-scan van de rug volgde. Op de kerkenraadsvergadering van 13 september, die hij gedeeltelijk bijwoonde, meldde onze broeder de uitslag van het ingestelde onderzoek op 29 augustus. Er blijkt sprake te zijn van een *rughernia*. De eerste behandelingsoptie is nu een speciaal soort fysiotherapie. Met opereren wordt vooralsnog gewacht.

In de afgelopen tijd heeft hij meerdere keren niet kunnen voorgaan in de zondagse erediensten en ook het vertrek naar Lelystad wordt hierdoor belemmerd. Ook sommige andere ambtelijke taken kan hij momenteel niet uitvoeren. Hij preekt op dit moment voornamelijk zittend.

Daarom vragen we uw meelevens en voorbede voor onze broeder, die zich de periode van zijn naderend afscheid van Arnhem en de bevestiging en intrede in Lelystad anders had voorgesteld. De Heere rekent zo anders als wij. Wij wensen onze broeder van harte sterkte in deze beproevingsweg. De Heere zegene genadig alle middelen tot wegname van de slopende pijnen en tot zijn verder herstel. De grote Ambtsdrager, verheerlijkt aan de rechterhand Zijns Vaders, vervulde al zijn nooddrift vanuit Zijn nooit verminderende volheid en doe' Zijn lieflijke en troostrijke nabijheid ervaren.

PASTORIEZORGEN (2)

Ziekte mevr. Kleppe

Vanuit Apeldoorn bereikt ons het bericht dat er grote zorgen zijn over de gezondheid van de echtgenote van onze emerituspredikant ds. J. M. Kleppe, mevrouw Kleppe-van Bellen (Domein 'De Berghorst', Loseweg 208, 7315 HD Apeldoorn). Er is een ernstige tumor in haar maag geconstateerd. Inmiddels heeft een ingrijpende operatie plaatsgevonden. Als zodanig mag de operatie, waar erg tegenop gezien werd, geslaagd genoemd worden, hoewel de kwaal natuurlijk niet weggenomen is. Over het verdere verloop en eventuele behandelingen is op dit moment moeilijk iets te zeggen. Een ingrijpend gebeuren in het leven van haar die altijd zo dicht bij haar man stond in het ambtelijke leven in Woerden, Apeldoorn en Rijssen. Maar ook in het leven van onze broeder, die nog zo vitaal het Woord zondag aan zondag mag bedienen, en voor al de zijnen. In deze tijd van veel onzekerheden

mogen we wel met nadruk vragen om het gebed in de gemeenten.

Er mag vernomen worden, dat ze bijzonder gesterkt worden in deze weg. Er is verwondering over Wie de Heere was in het verleden, is in het heden. In het bloed des kruises ligt ook de grond voor de verwachting voor de toekomst: Wie Hij zijn zal, waar Zijn naam toch JEHOVA is. Hoe de weg ook verder gaan moge. De Geest van Christus bestendige het betrouwen op de naam des HEEREN. De dichter van Psalm 23 mag zelfs getuigen: "Al ging ik ook in en dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezén, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf die vertroosten mij..." (vers 4). Wie de Heere wil zijn voor een ellendig en een arm volk (Zef. 3:12) in zichzelf. Een zalige troost in leven én sterven. Dat moge bevestigd worden! Er is een stille overgave aan deze getrouwe God, Die Zich niet vergist, ja zelfs alle dingen kan doen medewerken ten goede. We hopen van harte dat dit bestendig mag worden en dat de Heere Zijn gunst naar lichaam en ziel wil doen blijken. De stille berusting in Zijn beleid zoals onder woorden gebracht in zondag 1 van ons Troostboek, bidden we samen verder toe.

ds. G. J. van Aalst

BEROEPBAARSTELLING

DS. G.J. BAAN

Als zendende gemeente heeft de kerkenraad van de Geref. Gemeente te Doetinchem van ds. G.J. Baan en het deputaatschap voor de zending bericht ontvangen van de definitieve terugkeer van ds. Baan uit Papua.

In goed overleg tussen bovengenoemden is overeengekomen dat ds. Baan per **1 november 2005** voor de gemeenten beroepbaar wordt gesteld. Wij bidden hem de leiding en verlichting van Gods Geest toe in deze weg van grote verandering.

Het adres van ds. G.J. Baan is: p/a Vanenburgerallee 15, 3882 RH Putten, tel. 06-23401290.

Namens de kerkenraad van de
Geref. Gemeente te Doetinchem,
T.L. Bulten, preses
D. Ebbers, scriba

DOVENDIENST TE GOUDA

Op D.V. **8 oktober** hoopt ds. G.J. van Aalst voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Gouda, Ronsseweg 1. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK

- Pag. 105, gemeente ANDIJK
Het nieuwe telefoonnr. van het kerkgebouw is: 06-239 617 07.
- Pag. 173, gemeente HELLEVOET-SLUIS. Het nieuwe telefoonnummer van het kerkgebouw is: 06-102 788 62.
- Pag. 182, gemeente HOUTEN.
Het e-mailadres van ds. J.S. van der Net is gewijzigd in jsvandernet@solcon.nl
- Pag. 256, gemeente RIJSSEN-WEST
De nieuwe scriba is: H. Haase, R. Bosmastraat 15, 7462 MZ Rijssen, tel. 0548-515514

"Heman" uit Krabbendijke, het jeugdkoor "De jonge lofstem" uit Scherpenisse en het mannenkoor "Elim" uit 's Gravenpolder. De Samuëlschool voor speciaal basisonderwijs te Kapelle wil voor het bewegingsonderwijs aan haar zeer moeilijk lerende kinderen gebruik maken van het nog te bouwen speellokaal. De hierin te plaatsen gymtoestellen worden echter niet door de overheid bekostigd. De collecte is dan ook voor de Samuëlschool bestemd. Aanvang: 19.30 uur.

Zaltbommel

Op D.V. zaterdag **8 oktober** zal in de St. Maartenskerk te Zaltbommel de jaarlijkse koor- en samenzangavond worden gehouden. Medewerkenden zijn o.a.: het mannenkoor "Rehoboth" uit Geldermalsen en het mannenkoor "De Lofzang" uit Goes. In het programma is veel samenzang van psalmen opgenomen. De koren zingen afzonderlijk en gezamenlijk. Ouderling A.H.A. Thijsen hoopt de avond te openen en te sluiten. Aanvang: 19.30 uur. De collecte is bestemd voor de onkostenbestrijding.

Zeist

Op D.V. zaterdag **8 oktober** zal er een koor- en samenzangavond gehouden worden in de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente te Zeist, Joubertlaan 5 (hoek Bergweg). Deze avond wordt georganiseerd door de Ring midden van de bond van zangverenigingen van de Geref. Gemeenten.

Hieraan hopen mee te werken: de gemengde koren Cantate Deo uit H.I. Ambacht en het Eskolkoor uit Houten en de jeugdkoren De kleine lofstem uit Woerden en De kleine harp uit Veenendaal. Ouderling v.d. Hoef zal de opening verzorgen.

Dhr. van Vuuren van de Stichting De Vluchtheuvel hoopt een appèlwoord te spreken. Voor deze stichting zal een collecte worden gehouden. Aanvang 19.30 uur.

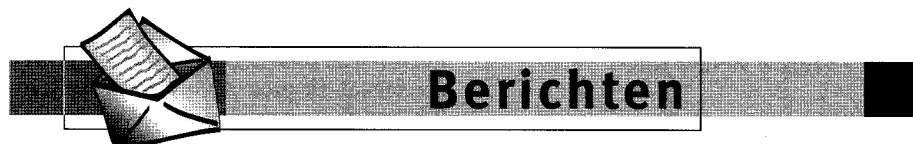
Zoetermeer

Op D.V. zaterdag **8 oktober**, om 19.45 uur, is er in de Vredekerk van de Geref. Gemeente te Zoetermeer, Zwaardslootseweg 44 (hoek Europaweg) een koor- en samenzangavond met als spreker evangelist G. Baan. Medewerkenden zijn: het jeugdkoor "Asaréla", het jongerenkoor "Nethanja" en het gemengd koor "Asaf" uit Moerkapelle en het gemengd koor "Deo Juvante" uit Rotterdam-C/Capelle a/d IJssel.

De collecte is bestemd voor het Deputaatschap Evangelisatie. Deze avond gaat uit van de Ring West-Nederland van de bond van zangverenigingen der Geref. Gemeenten.

JONGEREN ZINGEN VOOR DE JEUGDBOND

Op D.V. **7 oktober** zal er in Goes een jongerensamenzang-CD worden opgenomen t.b.v. de jeugdbond. Van 19.00 tot ongeveer 22.00 uur zullen bekende psalmen en

DISTRICTSAVOND +16 TE RHENEN

Het district Utrecht (+16) organiseert op D.V. zaterdag **1 oktober** een districtsavond in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Rhenen, Achterbergsestraatweg 59a. Het thema is: God dienen, een last of een lust? Spreker is ds. D.W. Tuinier. Aanvang: 19.45 uur.

REGIONALE AVOND VROUWENVERENIGINGEN IN RIDDERKERK-SLIKKERVEER

Op D.V. dinsdag **4 oktober** zal er in de kerk van de Geref. Gemeente van Ridderkerk-Slikkerveer, Oranjestraat 110, een regionale avond door de bond van vrouwenverenigingen van de Geref. Gemeente worden belegd. Dhr. N.J. Teerds hoopt te spreken over: "Gezag, ook nu!?" De leiding berust bij ouderling G.M. Eikelboom. Er zal een collecte t.b.v. vakantieweken voor mensen met een handicap worden gehouden. Aanvang: 19.30 uur. Ook belangstellenden zijn hartelijk welkom.

CONTACTDAG "HELPENDE HAN- DEN" IN KAPELLE-BIEZELINGE

D.V. zaterdag **8 oktober** is er een contactmiddag voor mensen met een lichamelijke handicap in een zaal van de Geref. Gemeente te Kapelle-Biezeling. Aanvang: 10.30 uur.

Evangelist H.J. v.d. Boogaart uit Tilburg hoopt te spreken over "Evangelisatie in een ontkerstende samenleving". Ook belangstellenden zijn van harte welkom.

Opgaven voor deelname aan broodmaaltijd graag vóór **4 oktober** zenden aan het secretariaat: mw. J. Wesdorp, Aalbersestraat 1, 4463 TB Goes.

ZANGAVONDEN

Nieuwerkerk

De Ring Zeeland van zangverenigingen van de Geref. Gemeenten organiseert op D.V. zaterdag **8 oktober** een koor- en samenzangavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Nieuwerkerk, Molenstraat 16. Medewerking verlenen: het jongerenkoor

gezangen worden opgenomen in de Sionkerk van de Geref. Gemeente te Goes, Louise de Colignylaan 177.

Peter Wildeman zal het geheel dirigeren en Martin Weststrate verzorgt de orgelbegeleiding. Namens de jeugdbond verzorgt Sandor van Leeuwen de opening.

Deze avond is speciaal bedoeld voor jongeren uit Zeeland en Flakkee.

Om logistieke redenen moeten zangers zich opgeven bij Martin Weststrate, Morloedestraat 29, 4413 AN Krabbendijke.

ORGEL- EN SAMENZANDAG VOGG

De landelijke orgel- en samenzangdag van de vereniging van organisten der Geref. Gemeente (VOGG) is inmiddels een traditie aan het worden. Maar ook weer niet. Want de 4^e editie zal weer heel anders zijn dan de vorige. Dit jaar staat de Grote Kerk in Gorinchem op de agenda op D.V. **15 oktober 2005**. Het jaarthema is "de 8 kerkmodi". Iedere modus komt afzonderlijk aan de orde met koorzang, samenzang en orgelspel en improvisaties met als uitgangspunt het Geneefse Psalter. Het is een zeer gevarieerd programma. Leerzaam en ontspannend. Dienstbaar aan de zondagse erediensten. De medewerkers zijn: de organisten H.C. de Gelder, C.J. van Hofwegen, H. Lammers en H. Pors, het kamerkoor "Canticum Amicorum" en de Schola cantorum "ad Fontes".

Het morgendeel is van 10.15 tot 12.00 uur en het middagdeel van 13.30 tot 15.00 uur. Meer informatie is te vinden op www.kerkenmuziek.nl

JONGERENHERVORMINGSVOND

Dordrecht – Grote Kerk

Zaterdag 22 oktober

Thema: "Wir sind bettler. Hoc est verum!"

(Wij zijn bedelaars. Dat is waar!")

Spreeker: ds. G.J. van Aalst

Leiding: L.A. Kroon

Muzikale medewerking: Seba meisjes- en gemengd koor o.l.v. Ria Kalkman-van den Noort en Johan van der Ham, orgel Mannenkoor Groot Rotterdam o.l.v. Matthijs van Noort en Janco Belder, orgel Aanvang: 19.45 uur Inloop: 19.15 uur

OPVOEDINGSVONDEN

Seksuele voorlichting; nooit te vroeg!

Met kinderen praten over liefde en seksualiteit is niet makkelijk. Het is een gevoelig onderwerp. En vertrouwen is nodig om dingen eerlijk en op een goede manier te zeggen. Dat gesprek is wel dringend nodig. Media confronteren kinderen al jong met seksueel getinte beelden en teksten. Zo krijgen kinderen een verkeerd beeld van wat Gods bedoeling is met seksualiteit. Daarom begint het gesprek over seksualiteit nooit te vroeg. De Jeugdbond organiseert vier opvoedingsavonden in het land. Vier deskundigen zullen tijdens deze avonden met u nadenken over een eerlijke en bijbelse benadering. Ook zullen tijdens deze avonden concrete suggesties worden gedaan om op een natuurlijke manier jongere kinderen het een en ander mee te geven.

De avonden worden gehouden op D.V.

- * 3 november Goes – inleiders: mw. G.J. Groeneveld en dhr. J.H. Mauritz
- * 8 november Ridderkerk – inleider: mw. drs. S.H. Brons-van der Wekken
- * 17 november Nunspeet – inleider: mw. drs. S.H. Brons-van der Wekken
- * 24 november Gouda – inleider: drs. P.M. Wagenaar.

Opgave bij: Willianne Zippro, telefoon: 0348-489937, e-mail: wa.zippro@jbgg.nl

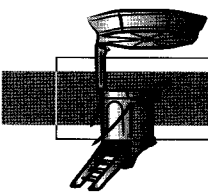
(H.A.) en 16.00 uur ds. Visscher; Hoofddorp 16.00 uur ds. Paul; Hoogvliet 10.00 en 15.30 uur stud. Heijkamp; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 15.00 uur stud. Joosse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kortgene 14.30 uur ds. De Heer; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Van der Net; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 19.00 uur ds. Tanis; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Middelburg-C. 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Mijldrecht 19.00 uur ds. Visscher; Moerkapelle 19.15 uur ds. Zippro (doventolk); Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 uur ds. Mol; Nisse 14.30 uur ds. De Jongste; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Poortugaal 19.00 uur ds. P. Mulder; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur stud. Van Belzen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. Baaijens; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Verhoef; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Terlouw; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Zippro; Sint Annaland 9.00 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Sint Philipsland 15.00 uur ds. J. de Pater; Soest 16.00 uur ds. Van Ekeveld; Stolwijk 10.00 uur ds. Paul; Terneuzen 15.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. B. van der Heiden; Tholen 10.00, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 ds. Van Ekeveld 16.00 uur ds. Baan; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 15.00 uur ds. F. Mulder; Vlaardingingen 19.00 uur ds. Clements; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zwijndrecht 18.30 uur stud. Heijkamp; Zwolle 9.30 uur ds. J. Karels en 19.00 uur ds. Schot.

MAANDAG 3 OKTOBER 2005

Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Verhoef.

DINSDAG 4 OKTOBER 2005

Delft 19.30 uur ds. Silfhout; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Hakvoort; Haarlem 19.30 uur ds. Bakker; Oostvoorne 19.30 uur ds. M. Karens;

Predikbeurten

ZONDAG 2 OKTOBER 2005

Aagtekerke 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Aalst 14.30 uur ds. M. Karens; Alblasserdam 9.30 en 15.30 uur ds. Tuinier; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Terlouw; Beekbergen 19.00 uur ds. Tuinier; Berkenwoude 10.00 uur ds. Bac en 14.30 uur ds. Van der Net; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 10.00 uur ds. Kleppe en 14.30 uur ds. Meeuse; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur stud. De Waard; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Silfhout; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds.

Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 uur ds. Veenendaal en 19.00 uur stud. De Waard; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 14.30 uur ds. L. Blok; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. De Jongste; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. Boogaard; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; Haamstede 10.00 en 18.30 uur stud. Joosse; Haarlem 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Hilversum 10.00

Poortvliet 19.30 uur ds. Verhoef; Stolwijk 19.30 uur ds. Mondria.

WOENSDAG 5 OKTOBER 2005

Berkenwoude 19.30 uur stud. De Waard; Brakel 19.30 uur stud. Van Belzen; Dordrecht 19.45 uur ds. Brugge; Gorinchem 19.30 uur ds. W. Harinck; Leiderdorp 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Mijdrecht 19.30 uur ds. De Leeuw; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Melis; Nijkerk 19.30 uur ds. Hakvoort; Poortugaal 19.30 uur ds. Van Gelder; Puttershoek 19.30 uur ds. Van der Net; Rijssen-West 19.30 uur ds. De Wit; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Mondria; Spijkenisse 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Utrecht 20.00 uur ds. F. Mulder; Veenendaal 19.30 uur ds. Hogchem; Vlaardingen 19.30 uur ds. Visscher; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Zwolle 19.30 uur ds. Van Dieren.

DONDERDAG 6 OKTOBER 2005

Aalst 19.30 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Schreuder; Dinteloord 19.30 uur ds. Van Aalst; Enschede 19.30 uur ds. Meeuse; Leerdam 19.30 uur ds. Schipper; Ridderkerk 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. G. Pater.

VRIJDAG 7 OKTOBER 2005

Klaaswaal 18.30 uur ds. Van Aalst (huw.bev.); Terwolde-De Vecht 13.00 uur ds. Tuinier (huw.bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open. U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw

Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude

Barrelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Utrecht geeft met ontroering kennis van het overlijden van haar oud-amtbroeder

JACOB WEEDA

in de leeftijd van 69 jaar.

Hij heeft van 14 januari 1985 tot 23 november 1989 in het diakenambt, de gemeente naar de liefde van zijn hart en de hem geschonken gaven in getrouwheid mogen dienen.

De Heere sterke de achtergebleven familie in dit verlies en Hij heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad
H. Brons, preses
R.H. Maasse sr., scriba

- *Nederland en de geestelijke nood van onze naaste*
- *Het werk van onze evangelisten*
- *Noodzaak van evangelisatie*

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

DIA-PRESENTATIE EVANGELISATIEWERK

Voorlichter dhr. C.W. van Haften: 0341-253588

Te huur in Sauerland onze luxe vakantiewoning voor 7/8 pers. Woning met groot balkon en vrij uitzicht over berglandschap. Prachtig natuurgebied in elk jaargetijde. Tel: 0548-518674

Te huur op Camping de Hofstee in Nunspeet, ons zomerhuisje. Herfstvak. ook vrij. Tel. 0113-572513

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

WB

Boekhandel-Uitgeverij van Wijngaarden
Vliegersvelderlaan 15,
3771 XE Barneveld, Tel/Fax: 0342-417335

Avondgedachten

D.V. oktober 2005 verschijnt:

Octavius Winslow: Avondgedachten

Dagelijks wandelen met God (deel II)
vervolg op Morgengedachten (deel I) = uitverkocht

Intekenprijs € 25,95

Na 31 december 2005 € 29,95

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Op het zendingsbureau in Woerden is een vacature voor secretaris zending. Het Deputaatschap voor de Zending roept sollicitanten op voor de functie van:

Secretaris Zending

Functieomschrijving:

De secretaris zending is verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling op missiologisch gebied. Hij adviseert de algemeen secretaris en het deputaatschap met betrekking tot missiologische vragen in het zendingswerk. Voorts is hij verantwoordelijk voor de werving, begeleiding en toerusting van (nieuwe) zendingswerkers. Hij geeft vorm aan de uitvoering en het beheeren van zendingsprojecten en -programma's. Tevens is hij sterk betrokken bij de toerusting en zelfstandigwording van de plaatselijke kerken, neemt deel aan visitaties van zendingsterreinen en begeleiding van delegaties uit het buitenland.

Functie-eisen:

Voor deze functie zoekt ZGG iemand met:

- Ruime ervaring met het zendingswerk;
- Goede contactuele eigenschappen, inzicht in en ervaring met de omgang met mensen uit diverse culturen en gevoel voor verhoudingen;
- Goede beheersing van de Engelse taal in woord en geschrift; Het beheersen van meerdere talen (Frans / Spaans / Indonesisch) is een pre;
- Theologische en / of missiologische opleiding op wetenschappelijk niveau;
- Liefde voor de kerk en sterke betrokkenheid bij het zendingswerk.

Sollicitanten dienen belijdend lid te zijn van de Gereformeerde Gemeenten en zich innerlijk verbonden te weten met het werk en de doelstelling van ZGG.

ZGG volgt in haar personeelsbeleid de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden zoals vastgesteld in het arbeidsvoorwaardenreglement van de Protestantse Kerk in Nederland. Een uitgebreide functieomschrijving is beschikbaar.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

ZGG is de zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten. Het Deputaatschap voor de Zending heeft, binnen het kader van het door de Synode verstrekte mandaat, de taak de belangen van de zending te behartigen en het zendingswerk te verwezenlijken. In woord en daad tracht zij gestalte te geven aan Christus' opdracht aan Zijn Kerk zoals verwoord in Mattheüs 28:19. In bestuurlijke zin is het Deputaatschap voor de Zending der Gereformeerde Gemeenten verantwoordelijk voor het zendingswerk dat sinds 1962 verricht wordt op de diverse zendingsterreinen. In Nederland beschikt ZGG, voor de beleidsvoorbereiding en uitvoering, over een zendingsbureau in Woerden, waaraan een staf van negen medewerkers verbonden is.

Het zendingswerk wordt gedragen door de plaatselijke gemeenten. Zendingcommissies op plaatselijk en regionaal niveau vormen een netwerk dat vooral zendingsondersteunend bezig is.

Momenteel is ZGG werkzaam in Albanië, Ecuador, Guinee, Nigeria, Indonesië en China. Het aantal medewerkers in het buitenland bedraagt ongeveer dertig. Zij zijn o.a. werkzaam op het gebied van evangelisatie, gemeenteopbouw, Bijbelvertalen en alfabetiseringswerk en diaconaal werk. Met de zelfstandige kerken in Papua en Nigeria, voortgekomen uit het zendingswerk van ZGG, onderhouden de Gereformeerde Gemeenten een correspondentieband.

Voor inlichtingen over deze functie kunt u contact opnemen met de secretaris van het bestuur ds. W. Harinck (tel. 0348 - 415164).

Schriftelijke sollicitaties met vermelding van opleiding en ervaring dienen voor 15 oktober aanstaande gericht te worden aan:

Hak & Baak Accountants en Belastingadviseurs
T.a.v. de heer mr. B.W. Baak
Postbus 327
3360 AH SLIEDRECHT
(bw.baak@hakbaak.nl)

Hak & Baak
accountants en belastingadviseurs

Een psychologisch onderzoek in de vorm van een assessment kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

Actueel, aansprekend en bezinnend!

Daniël gratis op de mat!

Wordt u nu abonnee dan krijgt u Daniël de laatste maanden van het jaar

GRATIS!

Daniël is een jongerenblad dat probeert vanuit de Bijbel antwoorden te geven op vragen van jongeren. Tegelijk wil Daniël ook een handreiking bieden voor ouders.

Nog geen abonnement?

Voor slechts **25 euro** per jaar valt

Daniël binnenkort ook bij u op de mat.

Ik wil abonnee worden!

Naam :
Adres :
PC+Plaats :
Bank- of gironummer :

JEUGVBOND
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 79 - 3440 AB Woerden
T 0348-489948
E info@jbgg.nl
I www.jbgg.nl

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

Zandee & De Kuijper heet sinds kort Natuursteen-Huis. Onveranderd is ons vakmanschap en onze persoonlijke service. Wij vertalen uw wensen in een gedenkteken van steen, glas of metaal of een unieke combinatie. Kijk ook eens op: www.natuursteenhuis.nl

Goes tel (0113) 216555
 Breda tel (0118) 612579
 Leveringen buiten Zeeland

Zandee & De Kuijper

Voor het leveren en leggen van natuurstenen vloeren en het plaatsen van aanrechtbladen en grafgedenktekens. **J. Slingerland Natuursteen** 0184-611917.

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.
 Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
 Telefoon 0182 - 382614.

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Thuiszorg nodig? Bel Agathos voor zorg dichtbij huis. Wij verlenen vanuit onze reformatorische grondslag:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg.

Via de Agathos Zorglijn 010 264 07 77 krijgt u onze zorgmanager in uw regio aan de lijn.

Agathos

THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
 7461 TN RIJSSEN
 Telefoon 0548-521637
 Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Te huur, Zeeland, 6 pers. bungalow.
 Zeer rustig. Loopafstand strand.
 Ideaal voor wandel- en fietstliefhouders. **Nu vanaf € 125,-.**
 Bel voor tarieven. (wk. 43 nog vrij).
 J.G. Karens, tel. 06-51856158

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie

0548-515415

Begrafenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
 Tel. 0184 - 685240. – Geen crematies –

Christelijke begrafenisverzorging

De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging in de provincie Utrecht en de regio's Gouda en Hilversum.

Tel. 0346-281711.

Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

B&B voor 2 pers. in z.o. Engeland.

Uitst.uitgangsp. voor daytrips naar Londen, Kent, Surrey en Sussex.
 Holl.spr.! Tel. 0044-20865474782
 of info Ned. 0184-691217

Vakantie op Texel

Rust en ruimte
 alle jaargetijden
 in eigen sfeer

Bel 0222 31 83 91

Te koop in Scherpenzeel
 Een eensgezinswoning, gelegen aan een voor auto's doodlopende weg.
 Dicht bij scholen en kerken.
 Op een perceel van 303 m², 3 slaapkamers, grote schuur en een prachtige diepe tuin op het zuiden en grote voortuin.
 Foto's: www.caviastalmarieke.nl
Vraagprijs: € 298.000,- k.k.
 Tel: 033-2771136

Uitgesneden teksten div. modellen
 G. v.d. Dikkenberg, Munnikenweg 11,
 3905 MD Veenendaal, tel. 0318-540252

Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
 tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

Te huur **ruime vakantiewoning** in Zuid-Alberta, Canada, omgeving van Lethbridge.
 Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken.
 Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
 Hollands sprekend.

VLOERTEGELS

NATUURSTEEN- EN TEGELVLOEREN

De **KROON KWALITEITEN**®:

KEUZE uitgebreide showroom: 1.200 m² presentatie met ruim **300 soorten natuursteen vloeren** en meer dan **250 soorten tegelvloeren**

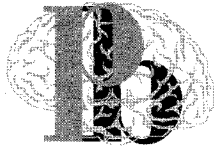
KENNIS gedegen advies; oak bij u op locatie

KUNDIG vakkundige plaatsing; evt. met vloerverwarming

KLASSE klantvriendelijk, prima service en nazorg

KERKEN
 Altijd speciale condities voor vloeren in kerkgebouwen.
 U wilt persoonlijk & vrijblijvend advies?
 Bel dan even voor een afspraak; we nemen graag de tijd voor u.

WWW.KROONSTENENVLOEREN.NL
 Energieweg 8c • 4231 DJ Meerkerk • Tel 0183-354225
 De showroom is geopend van di-vr 9.30-17 u en za

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

•
vestigingen

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

•
BARNEVELD
Rozenstraat 1-a

•
METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

•
Bel voor informatie of aanmelding
(0180) 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010-458 31 12

voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
Orgels**

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horsen bv

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

WWW.ISRAELREIZEN.NL

met aandacht voor Messias
bel. Joden. 8 t/m 17 nov
10 dgse reis Eur 975,--
Wij bezoeken Samaria, de
Golan, Galilea, Jeruzalem,
de Dode Zee en de Negev
Leuke reis voor senioren
Bel 0318 - 540415

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal,
Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

TE KOOP EENGEZINSWONING TE BARENDRECHT € 249.000,- kk.

Royale woning, recent verbouwd
(2003). Woonkamer 40 m2. Grote
luke keuken (6m) met veel inbouw
apparatuur (2003). Openslaande tuin-
deuren. Vloerverwarming, houtka-
chel. 5 slaapkamers en eenvoudige
nette badkamer. Elektr.bedrading en
groepenkast vernieuwd in 2003.
Op voorzolder 2 opbergruimten en
bergvliering. Verwarmingsketel
(2003). Woning staat in een mooie
wijk met veel groen nabij scholen
kerken en winkels. Info: 0181-613721

RST

Zorgverleners

KRAAMZORG

THUIZORG

RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

BOEDER

SCHERPENZEEL

Ambtskleding

Kostuums- 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.

Preekjassen- Jacquets - Pantalons

Streepjassen - Overhemden -

Stropdassen - Sokken - Overjassen

Hoeden - Schoenen

Winkel:

Dorpsstraat 229 - Scherpenzeel
Telefoon: 033-2778068 / 033-2778899

**OP AFSpraak OOK
SERVICE AAN HUIS!**

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Uitgaande van de Gereformeerde
Gemeenten in Nederland biedt de
SHG gekwalificeerde kraamzorg,
gezins- en bejaardenzorg die
aansluit bij uw manier van leven.
Dit houdt voor ons in dat Bijbelse
normen en waarden de basis
vormen voor uw dagelijkse
levenshouding en mediagebruik.

Gekwalificeerde kraamzorg

Meldt u tijdig aan (om teleurstelling te voorkomen).
U kunt ons dagelijks telefonisch bereiken.

Bel 0187 - 48 91 73 b.g.g. 0342 - 49 21 55

Gezins- en bejaardenzorg

Voor gepaste hulp in uw situatie kunt u de SHG
via het telefonisch spreekuur bereiken onder
telefoonnummer **0166 - 65 26 05**.

Op werkdagen van 8.30 - 10.30 uur en
op vrijdagavond van 19.00 - 20.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

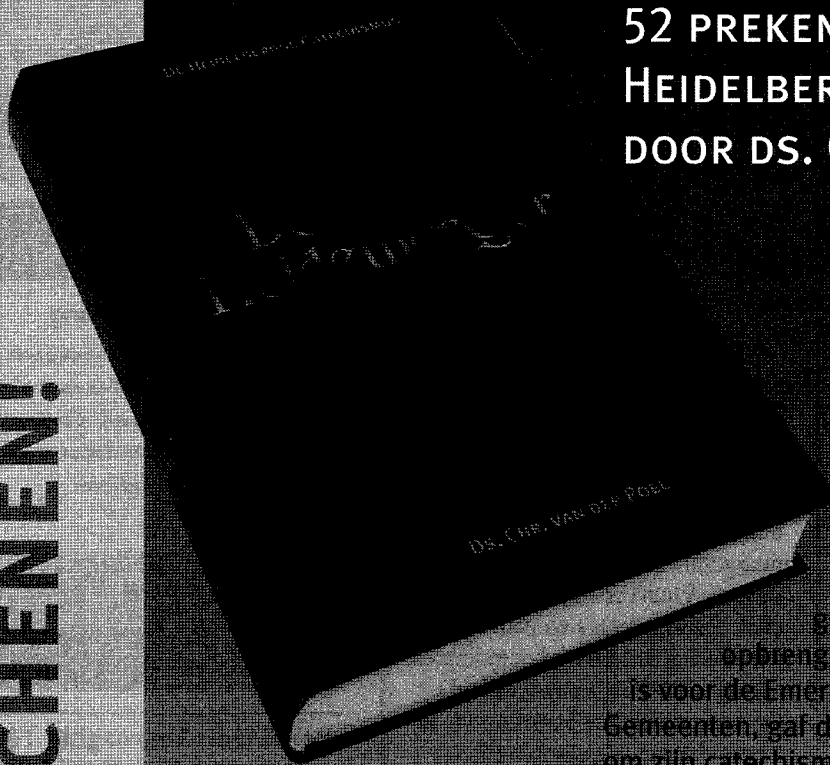
Scherpenzeel. T.K.: Uitgebouwde.
tussenwoning i.z.g.s. met royale tuin.
Bouwj. 1965. Perceelsopp. 180 m2.
Woonkamer met half-open keuken

(45m2), 3 slaap-kamers,
bergzolder (via vlizo-trap).
Rondom dubbele beglazing.
Ideale woning voor starters.

Vraagpr. € 207.500,-
Tel. 033-2774093.

De Heidelberg

52 PREKEN OVER DE
HEIDELBERGSE CATECHISMUS
DOOR DS. CHR. VAN DER POEL

Als in 1817 van de Hei-
delbergse Catechismus
te komen, werd genomen
door enkele leden van de
gemeente in Yerseke. Omdat de
opbrengst van deze uitgave bestemd
is voor de Emerituskas van de Gereformeerde
Gemeenten, gaf ds. Van der Poel toestemming
om zijn catechismuspreken uit te geven.

Omvang:	ca. 750 blz.
Uitvoering:	Gebonden
Formaat:	23,5x 15,5 cm.
Prijs:	€ 49,95

Op eenvoudige, indringende wijze confronteert
ds. Van der Poel de lezer met de aloude leer die
de zondaar op het diepst vernedert en God in
Christus op het hoogst verheerlijkt. Het is zijn
hartelijke wens dat deze verklaring van Sions
Troostboek mag dienen tot onderwijs en ver-
troosting, tot verheerlijking van Gods Naam en
tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

Deze advertentie werd mogelijk gemaakt door:
Aannemingsbedrijf H.J. Oostdijk V.O.F.
Kerkhoekstraat 17 - 4401 GB Yerseke

B E S T E L B O N

Zend mij per omgaande:

.....ex. **DE HEIDELBERGER**

**52 PREKEN OVER DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS
DOOR DS. CHR. VAN DER POEL**

Naam:

Adres:

Postcode: tel. nr:

Woonplaats:

U kunt deze bon in een gesloten envelop zenden aan:

J. Nieuwenhuize, De Burcht 10, 4401 JL Yerseke

U kunt ook telefonisch bestellen: 0113 57 06 17 - 0113 57 33 90 - 0113 57 27 60

ZOJUIST VERSCHENEN!

De opbrengst van
deze uitgave is
t.b.v. de Emerituskas
van de
Gereformeerde
Gemeenten

